

db
i **PULA**

v
i
j
e
sti

DRUŠTVA
BIBLIOTEKARA
ISTRE

Godina VII
broj 8/lipanj 1988.

VIJESTI, glasilo
Društva bibliotekara Istre

Godina VII; broj 8/lipanj 1988.

Nakladnik: DBI Pula, Gupčeva 2
tel. 052 23-888

Uredništvo:

Boris Biletić (glavni i odgovorni urednik), Branimir Orljenko, Loretta Gropuzzo, Marija Petenar-Lorencin i Sanja Triska.

Izdavački savjet:

Mladena Antonijević, Vladimira Dutković, Branimir Orljenko (predsjednik), Marija Čakić, Nevenka Dofrančeski, Loretta Gropuzzo, Mladena Hammer, Nada Močan, Marija Petenar-Lorencin, Olivera Radović, Jelica Šćira i Ester Udovičić-Vlahović.

Težnički urednik:
Vladimir Bilić

Prijepis:
Boris Zenzerović

Ovrtak oblikovao:
Neven Šperanda

Lektor i korektor:
Boris Biletić

Naklada: 150 primjeraka

Uredništvo ne odgovara za stručna mišljenja i podatke iznesena u pojedinim prilogima; rukopise ne vraćamo.

"Vijesti" izlaze dvaput godišnje.

SADRŽAJ

Tema broja: BIO

MIRO STIPANOVIĆ - BIO ISTRE 1

Is bibliotekarne prošlosti:

BRANIMIR ORLJENKO - NAJEDNOSTAVNIJA ZBIRKA EKSPEDICIJA U ZEMLJI 9

Naše knjižnice:

TEA GRUJIĆ - STANJE U NARODNIM BIBLIOTEKAMA ISTRE U 1987 11

MARIJA PETENAR-LORENCIN - ZAVIČAJ I ZAVIČAJNA ZBIRKA 13

Vijesti:

KNJIŽNICA - SASTAVNI DIO TURISTIČKE PONUDE 14

PIRANA RIVERE NIJE JEDINI NADIR 15

ZAGREB - DOMAĆIN SVJETSKOG SKUPA ŠKOLSKIH BIBLIOTEKARA ... 15

KOMISIJA ZA RIMJOTRČNU DIELATNOST 15

STRUČNI SASTANAK ŠKOLSKIH KNJIŽNICA ISTRE 16

Kratke obavijesti 16

Osobne vijesti:

TEA GRUJIĆ 17

Stručni prilog:

KORIŠTENJE INFORMACIJSKE BAZE NB 18

Dodatak:

PROGRAM RADA DBI ZA 1988 26

POPIS ČLANOVA DBI ZA 1987 31

VIJESTI

DRUŠTVA
BIBLIOTEKARA
ISTRE

Godina VII
broj 8/lipanj 1988.

T e m a   b r o j a :   B I C   I S T R E

IZGRADNJA BIBLIOTEČNO-INFORMACIJSKOG SISTEMA ISTRE
KAO ČINILOCA BRŽEG SVESTRANOG RAZVOJA OVOG KRAJA

Poznata su nastojanja koja i u SR Hrvatskoj i SFRJ traju već niz godina u svrhu uspostavljanja novih funkcija u bibliotekama, bez obzira gdje se one nalaze i koja im je uloga. Naglasak tih nastojanja i opredjeljenja, koja su već živa i svakidašnja iskustva (Ljubljana, Maribor, Zagreb), usmjerena su u pravcu primjene informacijske opreme u prostor i radne zadatke te tradicionalnih i novih funkcija biblioteka u našem društvu.

Biblioteka ima nekoliko vrsta, i shodno njihovim osnovnim funkcijama, pravci razvoja tih ustanova vezani su za potrebe korisnika. Gradske biblioteke moraju zadovoljavati veoma široki interes korisnika na najrazličitijim područjima. Ujedno je to i najveći nedostatak tih široko orijentiranih biblioteka. Školske biblioteke vezane su za škole: osnovne, srednje, više i visoke škole, odnosno fakultete, sveučilišta i institute (Naučne biblioteke u Puli i Rijeci vezane su za Sveučilište "V. Bakarić" u Rijeci). Osim ovih biblioteka, postoji još jedan veoma značajan niz biblioteka, a to su specijalne biblioteke, koje su svojom funkcijom izravno vezane za organizacije udruženog rada, kako materijalne proizvodnje tako i društvenih djelatnosti. Na području Istre postoji nekoliko spomeničkih biblioteka starog fonda koje imaju izuzetan povijesno-kulturni značaj za zajednički razvoj odrednog užeg, ali i šireg kulturnog identiteta. Namjera nam je da čitaoca ovih redaka makar i površno upoznamo s nekim osnovnim zadacima daljnjeg razvoja bibliotekarstva, i to u onom njegovom dijelu gdje ono postaje neodvojivi dio privrede, ali i svih drugih djelatnosti van privrede koje su joj u funkciji.

Biblioteke su uglavnom mjesta gdje su pohranjeni ogromni resursi znanja, podataka i grade bez koje bi suvremeni ljudski um bio siromašan, retardiran i gotovo neupotrebljiv. Ukratko, svaka biblioteka je i stanovit oblik baze podataka manje ili više suvremen te s tog aspekta upotrebljiv ili neupotrebljiv. Bibliotečno-informacijski sistem nikako ne smijemo shvatiti kao tradicionalno bibliotekarstvo, kao poziv na "čitanje" bibliografske grade, već kao koncentraciju znanstvenih i drugih informacija iz najrazličitijih izvora, koje primarno služe sferi materijalne proizvodnje, ali i svim drugim sferama udruženog rada; njihov je zadatak da ostvaruju osnovne pretpostavke za planski razvoj materijalne proizvodnje.

Baze podataka iz kojih bi informacije, putem bibliotečno-informacijskog sistema, stizale do korisnika i potrošača formirale bi se u daljnjem razvoju bibliotekarstva shodno potrebama onih privrednih i neprivrednih djelatnosti koje djeluju u nekoj mikro-sferi društvenog života. Bibliotečno-informacijski sustav u svojoj biti postaje dio ukupne infrastrukture, a svoju djelatnost duguje i određuje svojstvom tehničkih i tehnoloških predispozicija opreme koju je instalirao.

Suvremeni bibliotečno-informacijski sistemi prerastaju zahtjeve "ranijih korisnika". U razvijenoj mreži informacijskih sistema s jakom komunikacijskom podrškom i odgovarajućim organizacijskim odnosima nije potrebno, a nije ni moguće, da svaka biblioteka razvija sve baze podataka i nudi sve vrste usluga, već samo one koje joj nameću historijske, regionalne, ekonomske, zakonske ili druge osobitosti, a putem telekomunikacija povezuje svog korisnika s cjelokupnim informacijskim sistemima u zemlji i svijetu. Imajući u vidu ove činjenice i anticipaciju zajedničkog budućeg razvoja udruženog rada Pule i istarskih općina (Buja, Buzeta, Labina, Pazina, Poreča i Rovinja), Naučna biblioteka u Puli kao matična biblioteka svim vestama biblioteka na području Istre prišla je obnavljanju ranije započetih procesa razvoja bibliotekarstva u Puli i Istri; također i koncipiranju aktualnih zadataka sadašnjeg razvoja Bibliotečno-informacijskog sistema Pule i Istre te njegovih veza na druge sisteme, kako kod nas tako i u svijetu, uz suglasnost i koordinaciju Nacionalne i sveučilišne biblioteke iz Zagreba.

Ciljevi informatizacije BIS-a Pule i Istre su:

1. Povećati fond grade i informacija koje se dostavljaju korisnicima na raspolaganje:
  - a) stvaranje vlastitih baza podataka (brodogradnja, turizam, poljoprivreda, gradevinarstvo, Historica i druge baze vezane za potrebe Istre,
  - b) uspostavljanje uvjeta za kooperativan rad u distribuiranoj mreži BIS-a te preuzimanje podataka iz drugih dijelova sistema putem Nacionalne i sveučilišne biblioteke iz Zagreba,
  - c) osiguranje "on line" (neposrednog pretraživanja) informacijskih servisa u svijetu.
2. Osigurati dostupnost čitavom fondu grade i informacija:
  - a) razvojem vlastite informatičke mreže i drugih oblika distribuiranja podataka i dokumenata do korisnika,
  - b) razvojem informacijske službe koja će moći upućivati korisnike u djelotvorno služenje kompjutoriziranim sustavima
  - c) uvođenje organizacije za distribuciju informacija do svih zainteresiranih korisnika;

3. Uspostaviti uvjete za razmjenu građe i informacija s drugim centrima u zemlji:

- a) jedinstvom sadržaja (podataka i informacija),
- b) jedinstvom komunikacijskog sistema YUPAK,
- c) usvajanjem međunarodnih standarda za obradu građe i pretraživanjem baza podataka,
- d) usvajanjem jedinstvenih aplikacija za obradu i cirkulaciju bibliotečne građe,
- e) korištenjem jedinstvenog SW testiranog u NSB Zagrebu;

4. Provesti plan obrazovanja bibliotekara u primjeni informacijske tehnologije u svim bibliotekama koje će se uključiti u BIS Pule i Istre, u suradnji s matičnom bibliotekom SR Hrvatske.

Bibliotečno-informacijski sistem sačinjavale bi pojedinačno različite biblioteke na području Pule i Istre sa zajedničkom memorijom u Naučnoj biblioteci u Puli. Te biblioteke koje bi bile međusobno povezane u sistem pojedinačno bi morale postati Bibliotečno-informacijski centri s precizno zadanim funkcijama, a to su:

1. Prijem i nabava građe određenih vrsta informacija

(identifikacija i registracija izvora i zahtjeva za građom, planiranje i koordinacija nabave, kontrola i reklamacija prispjele građe itd.):

- obrada bibliotečne građe relevantnim informacijama (katalogizacija po ISBD standardu klasificiranja, izrada specijalnih bibliografskih kataloga, izrada sažetaka),
- cirkulacija bibliotečne građe (posudba, vraćanje, reklamacija, medubibliotečna posudba itd.),
- zaštita bibliografske građe,
- publiciranje i distribucija (katalozi, bibliografije, bilten prinova itd.),
- statistika,
- istraživanje i razvoj BIC-a;

2. Informacijsko-referalne funkcije:

- istraživanje i analiza informacija,
- pretraživanje baza podataka,
- referalna djelatnost,
- povezivanje s drugim izvorima informacija;

3. Obrazovne funkcije:

- permanentno osposobljavanje radnika, bibliotekara-informatičara BIC-a,
- osposobljavanje i obrazovanje korisnika BIC-a;

4. Marketinške funkcije podrazumijevaju komuniciranje s javnošću putem raznih vidova obavješćavanja organizacija, izložba, predavanja, razgovora, književnih večeri, znanstvenih skupova i slično.

Ukratko, uloga bibliotečno-informacijskih centara u okviru BIS-a Pule i Istre jest funkcijsko i funkcionalno ujedinjavanje i spajanje kako bibliotečne tako i informacijsko dokumentacijske i referalne funkcije uz pomoć informatičke i druge (reprografske, mikrografske, audio-vizualne tehnike i tehnologije. Komunikacijski se povezuju s drugim knjižnicama, centrima i sistemima u zemlji i inozemstvu.

U suvremenom društvenom razvoju velika je prednost imati biblioteku, pogotovo u OUR-ima materijalne proizvodnje. Dakle specijalnu biblioteku koja će u skladu s potrebama OUR-a u čijem je sastavu razvijati svoje funkcije bibliotečno-informacijskog centra. Nažalost, veći broj OUR-a, osobito onih privrednih, nemaju svoje biblioteke niti su na bilo koji način vezani za informacijske baze podataka koje su u eksploataciji i daju učinke u dohotku. Takvim korisnicima neophodan je otvoren sistem - BIS Pule i Istre. Izgradnjom BIS-a Pule i istarskih općina omogućilo bi se neposredno aktualiziranje sljedećih funkcija:

- dostupnost podacima i informacijama u cijelom sistemu (sve biblioteke Istre, SR Hrvatske, SFR Jugoslavije i svijeta);
- brzo i djelotvorno dostavljanje podataka i informacija iz različitih izvora,
- otklanjanje ponavljanja i neracionalnih postupaka u prikupljanju, obradi i prijenosu podataka i informacija,
- stvorili bi se jedinstveni standardi i šifrantski sistemi (programi), metode i postupci obrade podataka kako u općini Pula tako i u Istri, SR Hrvatskoj, SFR Jugoslaviji i izvan nje, koji bi svojom općom spojivošću bili efikasnije informacijsko sredstvo u službi općeg razvoja,
- objedinjavanje kadrovske politike, nabave i drugih zajedničkih funkcija sistema,
- reduciranje prostornih i drugih kapaciteta te druge prednosti zajedničkog razvoja.

Bibliotečno-informacijski centri unutar BIS-a moraju se, a u interesu specijaliziranih korisnika i konzumenata, povezati s takvim bazama podataka i informacijama koje će prije svega biti vezane za uža područja svojih OUR-a, društveno-političkih zajednica i slično. Primjera radi, navodimo jedan od mogućih planskih zadataka BIC-a Naučne biblioteke u Puli te orijentaciju prema onim bazama podataka koje će zadovoljiti zahtjev i postavku iz Plana društveno-ekonomskog razvoja općine Pula u ovom srednjoročju:

"Radi ostvarivanja planiranog rasta društvenog proizvoda u općini Pula po stopi od 4,8% neophodno je osigurati sektore: industrije, poljoprivrede, građevinarstva, prometa i voza, trgovine, turizma, ugostiteljstva, obrtništva s informacijama, dokumentacijom potrebnom prema pokazateljima iz planova rada pojedinih djelatnosti i OUR-a tih djelatnosti."

Nepotrebno je napominjati da su i sve ostale sfere neprivrednih djelatnosti, kao što su informacijske znanosti, znanost uopće, društvene djelatnosti u funkciji razvoja sfere materijalne proizvodnje, te da je u skladu s tim zadatkom BIS-a i BIC-a u njemu da svojim radom i uslugama sudjeluje u ostvarivanju zacrtanih programa razvoja, kako bi društveni proizvod (a on je cilj zajedničkog razvoja) bio što veći te tako stvoreni uvjeti za uspješnije zajedničko poslovanje, kako u općini Pula tako i u društveno-političkim zajednicama Istre.

Kao što smo već napomenuli, svi bi dijelovi BIS-a Pule i istarskih općina bili međusobno tehnološki i informatički povezani te je njihova funkcija neprestano aktualna. BIS mora biti otvoren sustav u kojem su podaci neposredno dostupni svim članovima BIS-a. BIS Pule i istarskih općina ilustrirat ćemo sljedećom tabelom:

U tablici je namjerno izostavljena identifikacija onih biblioteka u pojedinim društveno-političkim zajednicama Istre, koje će postati BIC ili jedinice BIS-a koji izgrađujemo. Smatramo da odluka o tome spada u domenu skupština općina pojedinih sredina u Istri. BIC-i bi po društveno-političkim zajednicama Istre trebali preuzeti ulogu nosilaca izgradnje "podsistema" - odnosno niza BIC-a po OUR-ima, a prema specifičnostima gospodarskog razvoja. Iz navedenoga očito je da prema sadašnjim odrednicama privrednog razvoja, ambicije prema bazama podataka i drugim izvorima informacija nastaju kao pozitivna posljedica privrednog razvoja.

Iako bi za općinu Rovinj primjerene baze podataka bile iz područja turizma, ribarstva, marikulture, zaštite mora te opće baze podataka za potrebe najšireg kruga korisnika.

Poreč bi, pored općih baza podataka, morao posjedovati veze pomoću BIS-a s bazama podataka vezanih za turizam (posebno međunarodni), poljoprivredu, vinarstvo, vinogradarstvo, voćarstvo, maslinarstvo i druga područja.

Pazin bi bio vezan za baze podataka petrokemije (plastične mase), stočarstvo, peradarstvo, poljoprivredu te opće baze podataka.

Općina Labin razvijala bi odnose prema bazama podataka turizma, rudarstva, građevinske industrije, poljoprivrede, stočarstva i općim bazama podataka.

Općina Buzet bila bi okrenuta poljoprivredi, šumarstvu i općim bazama podataka.

Općina Buje bila bi vezana za turizam, poljoprivredu, elektroniku i druge baze podataka shodno svom razvoju. Znatian dio ovdje spomenutih baza podataka već postoji. Neposredan interes izgradnje baza podataka vezanih za istarsko podneblje jest izgradnja baza podataka iz brodogradnje i turizma, jer ovih baza u objavljenom popisu baza podataka SR Hrvatske i SFR Jugoslavije nema, te je naš neposredni zadatak da ih zbog komparativnih prednosti izgradimo kao stratešku odrednicu zajedničkog razvoja. Bilo bi svakako nescmotrno kada bi ambicije u pravcu izgradnje ove dvije baze podataka prepustili nekom drugom.

Jednako tako jedna od osnovnih zadaća BIS-a Pule i istarskih općina jest izgradnja baza podataka "Histrica" kao specijalnog fonda i zbirke po kojoj bi bibliotekarstvo Istre bilo prepoznatljivo u hrvatskoj, jugoslavenskoj i svjetskoj kulturnoj javnosti.

"Histrica" bi bila obaveza svakog BIC-a u BIS-u koga želimo izgraditi.

U cjelokupnoj skici Bibliotečno-informacijskog sistema želimo napomenuti još nekoliko zajedničkih ciljeva koje želimo postići. Prvo, želi se povezati fondove biblioteka Istre u jedinstvenu cjelinu, te drugo - želimo istaknuti da povezivanje biblioteka nije samo sebi svrhom već razlog koji svakom korisniku, iz bilo kojeg dijela Istre, daje mogućnost neposrednog pregleda baza podataka i bibliografske građe kako u BIS-u Pule i Istre tako i BIS-u Hrvatske, SFR Jugoslavije i svijeta. Posebno želimo istaknuti prednosti privrednog razvoja te svakidašnju terminalsku komunikaciju privrednih stručnjaka s bazama podataka. Ovaj model u svijetu je odavno u eksploataciji i daje izvanredne rezultate. Primjerice, u Japanu danas postoji oko 2.000 sistema za pohranu i eksploataciju podataka putem video-diskova kapaciteta 5 giga-byta tj. 5 milijardi byta - a to znači da na video-ploču-disk, veličine gramofonske ploče, možemo pohraniti cijele enciklopedije te ih reproducirati stranicu po stranicu, podatak po podatak, na terminalskim monitorima korisnika sustava.

Brojna znanstvena i kulturna djela neće biti potrebno "držati u ruci kao knjigu", već čitati s monitora kao informaciju i obavijest. Ova tehnološka rješenja otvaraju neslućeno mogućnosti komuniciranja u proizvodnji, trgovini, javnoj upravi, bankarstvu, obrazovanju, kulturi, informacijsko-dokumentacijskim službama te drugim korisnicima usluga informacijskih sistema.

Uz ove konstatacije o BIS-u Pule i Istre treba razmišljati i kao o organiziranom obliku suprostavljanja sadašnjoj stihiji informacija na tržištu, njegovoj ilegalnoj osobitosti i drugim negativnim učincima. Bez jedinstvene mreže (sistema) za komuniciranje informacijama, bez odgovarajućih standarda obrade, bez jedinstvene koncepcije informacijskog sistema - iluzija je da ćemo

se uključiti u dosad poznate tokove informacijske revolucije, tim više što informacija postaje značajna roba sa svim osobitostima premetne i upotrebne vrijednosti. Ovladavanje za sada stihijskim i autarkičnim bazama podataka moguće je jedino organizirano - putem Bibliotečno-informacijskog sistema, ujednačenim snagama i na osnovi dogovorenih standarda.

Kako ostvariti pretpostavke ovakvog razvoja, u veoma složenim uvjetima društveno-ekonomskog razvoja? U toku veljače 1988. godine Projekt razvoja bibliotečno-informacijskog sistema Pule i istarskih općina - Buja, Buzeta, Labina, Poreča, Pazina i Rovinja razmatrala je SO Pula te je usvojila odrednice daljnjeg razvoja kako Naučne biblioteke u Puli tako, u sklopu Projekta, i pravce razvoja drugih biblioteka i njihovih funkcija u gradu Puli i Istri. Ove zaključke Skupštine općine Pula prihvatio je i Izvršni odbor Privredne komore Istre - 26. 02. 1988. god. s obvezom da nosiocu ovog projekta, Naučnoj biblioteci u Puli, pomogne u ostvarivanju materijalne osnove daljnje informatizacije biblioteka i njihovih funkcija. S tog stanovišta prišlo se obavještavanju i drugih društveno-političkih zajednica Istre o nastojanjima koja je u tom pravcu neophodno poduzeti, kako bi se BIC-i sformili u onim bibliotekama koje su najfrekventnije i najpogodnije mjesto za sve korisnike određene društvene sredine. Smatramo da bi se u toku 1988. godine prva faza izgradnje BIS-a Pule i Istre trebala realizirati u potpunosti. To znači da bi trebalo prikupiti znatna sredstva za ostvarivanje investicije za kupnju mikro-računala (OLIVETTI LSX 3030 kao središnje memorije sistema) - dvoprocesorska centralna jedinica Motorola 68020 3,5 mipsa:

- mogućnost priključenja do 18 radnih stranica,
- radna memorija 2 MB (mogućnost proširenja do 14 MB),
- fiksni disk kapaciteta 300 MB moguće (1,2 GB),
- 16 KB brze CACHE memorije,
- jedinica magnetske trake,
- operativni sistem UNIX SYSTEM (Rel. 31.11.Ver 3).

Ova konfiguracija usaglašena je po svojstvima, kao odgovarajuća, s razvojnom službom Nacionalne i sveučilišne biblioteke iz Zagreb, u prvoj fazi. U prvu fazu spada i priprema prostora za smještaj informacijske opreme sistema, te smještaj pojedinačnih stanica (terminala) unutar Naučne biblioteke u Puli i Gradske knjižnice i čitaonice Pula.

Ostali BIC-evi iz tabele - Uljanik, Medicinski centar, Arheološki muzej te neke školske biblioteke, Pedagoški fakultet, SET "Dr. Mijo Mirković" i drugi, imaju svoje jedinice i opremu te je u sklopu daljnjeg razvoja neophodno poraditi na problemima telekomunikacija među BIC u BIS-u.

U navedenim fazama izgradnje BIS-a Pule i Istre, neophodno je uključiti i druge jedinice BIC-a društveno-političkih zajednica Istre, ali i BIC-a OUR-a koji će svojom opremom postati odgovarajuće (kompatibilne) sistemu.

Želimo naglasiti da izgradnja BIS-a Pule i Istre spada u strateške odrednice društvenog razvoja bez koga moderan razvoj cjelokupnog društva nije moguć. Osim toga Bibliotečno-informacijski sistem moramo sagledavati kao pragmatizam - suvremenog samoupravnog proizvođačkog društva, s kojim će, budemo li ga znali instalirati kao značajnu infrastrukturu, dohodak biti uvijek veći nego bez njega.

Boro Stipanović

I z b i b l i o t e č n e p r o š l o s t i

NAJBOGATIJA ZBIRKA EKSPEDICIJA U ZEMLJI

IAKO KNJIŽNICI CENTRA ZA ISTRAŽIVANJE MORA NAKON UGOVORA O RESTITUCIJI NISU VRAĆENE SVE KNJIGE ODNIJETE U ITALIJU, ZAHVALJUJUĆI STUDIJSKOM POSJETU DR. TOME GAMULINA KNJIŽNICI PRIJE RATA, U ROVINJ SU VRAĆENE NAJVREDNIJE PUBLIKACIJE O BIOLOGIJI MORA.

Svoju prvu specijalnu knjižnicu Rovinj je dobio u prošlom stoljeću. Kada je O. Hermes, upravitelj berlinskog akvarija, godine 1891. sredstvima pruske vlade dao u Rovinju sagraditi Zoologische Station des Berliner Aquariums (Zoološku stanicu Berlinskog akvarija), što je bio prvotni naziv kasnijeg Instituta za biologiju mora, sadašnjeg Centra za istraživanje mora Instituta "Ruder Bošković" u Zagrebu, uz tu je ustanovu odmah utemeljena i specijalna knjižnica s literaturom i periodikom vezanom za život mora i u moru.

Knjižnica je posjedovala svu važniju literaturu i periodiku 19. st. vezanu za biologiju mora. U nastojanju da se zaštiti od mogućih ratnih razaranja, dio je knjižnice u I. svjetskom ratu evakuiran u Austriju. Rovinj, koji se nakon rata našao u talijanskoj državi, obnavlja rad Instituta i njegove biblioteke. Knjižni fond osobito je obogaćen kada je 1920. godine, prestankom rada Zoološke stanice u Trstu, Institut za biologiju mora dobio uz ostalo i sve njene publikacije. Kada je, međutim, godine 1922. restitucijom knjiga i časopisa - sklonjenih tijekom prvog svjetskog rata u Beč - sve vraćeno u Rovinj, knjižnica Instituta postaje jednom od najbogatijih jadranskih zbirki knjiga i časopisa o moru.

U ratnim prilikama, početkom 1943, Institut je prestao s radom, a sva njegova pokretna imovina, dakle i bogata knjižnica koja je tada brojila oko 15 tisuća svezaka, bila je prevezena u Italiju. Sporazumom između Italije i Jugoslavije 1962. godine, vraćeno je u Rovinj 1300 svezaka nekadašnje biblioteke. Vraćen je tek manji dio zbirke.

Zahvaljujući jednoj posebnoj okolnosti, među samo 1300 vraćenih svezaka nalazi se najvredniji dio nekadašnje biblioteke. Naime, na uporna ponavljanja zahtjeva s druge strane Jadrana da im je za urednu restituciju potreban popis knjiga koje su nekada pripadale rovinjskom Institutu, od presudne su važnosti bili podaci što ih je, boraveći u Rovinju i proučavajući knjižnicu Instituta prije II. svjetskog rata, pobilježio istaknuti naš planktolog dr. Tomo Gamulin. Na temelju njegovih zapisa sastavljen je katalog u koji su ušla djela koja svojom vrijednošću nisu mogla izmaći oku vrsnog biologa.

Posebno bogatstvo knjižnice je u njenoj velikoj zbirci časopisa. Danas ova specijalna knjižnica raspolaže s više od 700 naslova raznih znanstvenih časopisa na brojnim jezicima i iz svih krajeva svijeta. Više od 280 naslova tekuće periodike dobiva zamjenom za povremenu publikaciju Centra "Thalassia jugoslavica". Zamjena se obavlja sa 60 država i to s 300 inozemnih i 40 domaćih znanstvenih institucija. Trenutno raspolaže s oko 14 tisuća svezaka raznih časopisa i 3 tisuće naslova knjiga i separata.

KNJIŽNICA POSJEDUJE NAJVEĆU ZBIRKU PUBLIKACIJA O OCEANOGRAFSKIM ISTRAŽIVANJIMA. U NJOJ SU I ZA NAS ZNAČAJNE EKSPEDICIJE "POLA", "RUDOLPH VIRCHOW", "HVAR" I PRVA HRVATSKA ZNANSTVENA EKSPEDICIJA "VJETA VELEBITA".

Najveća vrijednost ove biblioteke je u ekspedicijama, knjigama nastalim poslije poznatih oceanografskih znanstvenih putovanja i opsežnih istraživačkih radova na moru. Među njima je i "Challenger", prva i najstarija ekspedicija koja je na istoimenoj engleskoj ratnoj korveti, pod vodstvom istraživača W. Thomsona, u razdoblju od 1872. do 1876. pretražila Atlantski i Tihni ocean te dio Indijskog oceana. Kasnije je rezultate tog znanstvenog pothvata engleska vlada objavila u pedeset opsežnih i bogato ilustriranih knjiga. S obzirom na mali broj korisnika takvih edicija i potrebu njihove likovne opreme, "Challenger", kao i sve druge ekspedicije, ima malu nakladu i skupo je izdanje.

Kao i ova prva, sve ili gotovo sve ovakve publikacije tiskane su u velikom broju svezaka i pod naslovima u kojima je, u pravilu, ime istraživačkog broda.

Rovinjska zbirka ekspedicija najbogatija je zbirka takvih knjiga u Hrvatskoj i Jugoslaviji, i jedna od bogatijih u Sredozemlju.

Evo abecednog pregleda najvažnijih oceanografskih ekspedicija što se nalaze u knjižnici Centra za istraživanje mora u Rovinju: "Allan Hancock", Los Angeles, 1938-1966; "Antarctic Swedish Expedition", Stockholm, 1948-1959; "Danish Oceanographical Expedition", Copenhagen, 1912-1931; "Meteor", Berlin, 1928; "Monaco", Monaco, 1889-1903; "Najade", Wien, 1911-1912; "Plankton Expedition Humboldt - Stiftung", Kiel-Leipzig 1892-1911; "Valdivia", Jena, 1902-1940.

Posebnu vrijednost za nas imaju one ekspedicije u knjižnici Centra koje su djelo naših stručnjaka, ili samo govore o našem moru. Takva je "Vila Velebita", prva hrvatska znanstvena ekspedicija koja je istraživala Jadransko more 1913. i 1914. godine i "Hvar", ribarsko-prirodoslovna ekspedicija koja je svoj posao obavljala u Jadranu 1948. i 1949. Osim toga, tu je austrijska ekspedicija "Pola" (Pula) s rezultatima oceanografskih istraživanja istočnog Sredozemlja u razdoblju od 1893. do 1918. i "Rudolph Virchow" s radovima o sjevernom Jadranu nastalim od 1910. do 1923.

Bogate zbirke takve literature u nas još se jedino nalaze u Institutu za oceanografiju i ribarstvo u Splitu i u Zoologijskom muzeju u Zagrebu.

Svjetski poznate oceanografske knjižnice su one u Marseilleu, Barceloni i Banyuls-sur-Mery. Najbogatija zbirka publikacija o ekspedicijama na Mediteranu je, međutim, ona u Zoološkoj postaji (Stazione Zoologica) u Napulju.

Branimir Crljenko

N a š e k n j i ž n i c e

STANJE U NARODNIM BIBLIOTEKAMA ISTRE u 1987. godini

Istra obuhvaća sedam općina. Sredinom godine u njima je živjelo 194.102 stanovnika (što je za 1802 više no u protekloj godini).

31. prosinca 1987. godine broj knjiga u devet narodnih biblioteka Istre iznosio je 150.133 knjiga. Podatak nije sasvim pouzdan, jer biblioteke u Buzetu i Umagu (+ORJ Buje i Novigrad) već duže vrijeme nisu provele reviziju knjižnog fonda.

Ako broj od 150.133 knjiga ipak podijelimo brojem stanovnika Istre, dobit ćemo prosjek od 0,77 knjiga po stanovniku.

Prosjeak po stanovniku je nešto veći no u 1986. godini, kada je iznosio 0,64 knjige po stanovniku, zahvaljujući novoostvorenoj narodnoj knjižnici "Matija Vlačić Ilirik" u Rovinju i Narodnoj knjižnici u Poreču - koje su u protekloj godini nabavile priličan broj knjiga. Neophodno je naglasiti da, osim knjiga, narodne biblioteke u Istri ne nabavljaju nikakvu drugu građu, a periodiku tek poneka.

Knjižni fond za djecu broji oko 29.000 svezaka, što čini 20% ukupnog fonda, iako su djeca 67% članstva narodnih biblioteka. U 1988. godini kupljeno je 6325 novih knjiga, od toga 1200 za djecu, što također čini 20% i ne zadovoljava standarde.

Niti jedna biblioteka nema igrotoku, igraonicu ili dječji odjel, osim Općinske knjižnice i čitaonice u Puli, ali se fond sastoji isključivo od knjiga i slikovnica pa ne zadovoljava standarde.

Oprema narodnih biblioteka ne zadovoljava, prostor nije povećan u 1987, niti je nabavljana bilo kakva nova oprema (izuzev biblioteke u Rovinju).

Nabava u 1987. godini

U Istri je za nabavu knjiga u 1987. godini utrošeno 22.996.973 dinara. Sredstva su osigurali općinski SIZ-ovi kulture u pet općina. SIZ-ovi kulture izdvojili su najviše sredstava u Rovinju i Puli (3 mil. i 2,1 mil.), a u Labinu, Pazinu i Poreču mnogo manje (800.000 i 500.000 dinara).

Republička sredstva dobile su narodne biblioteke u 4 općine.

Sredstva RSIZ-a za kulturu utrošena su namjenski, isključivo za nabavu novih knjiga, uvijek od izdavača uz povlastice. To znači da je vrijednost kupljenih knjiga mnogo veća od ukupno utrošenih 22 mil. (tako je u Puli utrošeno 5.830.000 dinara, a nabavljeno knjiga u vrijednosti 10.482.165 din.).

SIZ-ovi kulture izdvojili su manje sredstava no u prošloj godini.

U Pazinu je kupljeno 700 svezaka manje no u 1986. godini (49% manje), u Poreču 500 svezaka manje (29%), u Labinu 131 svezak manje (32%), u Puli je nabavljeno 6% manje knjiga no u 1986. godini.

SIZ-ovi kulture općina Buje i Buzet u 1987. godini nisu izdvojili sredstva za nabavu knjiga u narodnim bibliotekama, tako da je u četiri biblioteke ovih općina kupljeno oko 100 knjiga, a to je 300 manje no u 1986. godini.

Ovi podaci nažalost govore o sve manjem izdvajanju sredstava za bibliotečnu djelatnost u Istri i o neminovnom nazadovanju. Tako je u 1987. u Istri kupljeno 0,0032 knjige po stanovniku. Nenabavljanje ostale suvremene bibliotečne građe i nepostojanje dječjih odjela pokazuju da narodne biblioteke Istre, osim što

ne zadovoljavaju suvremene potrebe stanovništva, ne funkcioniraju čak niti na principima klasičnog bibliotekarstva.

Kadrovska struktura također ne zadovoljava i ne razlikuje se od one u 1986. godini. Od 24 bibliotečna radnika 3 su bibliotekara, 7 ima stručni ispit za višeg knjižničara, 2 za knjižničara.

Da bismo unaprijedili rad narodnih biblioteka, u 1988. ćemo svakako nastojati pridobiti sve općinske SIZ-ove kulture da izdvoje sredstva za nabavu bibliotečne građe, nastojati da se sve narodne biblioteke kandidiraju za sredstva RSIZ-a kulture. Od biblioteka će se tražiti da počnu s nabavom neknjižne građe, da pristupe osnivanju dječjih odjela te da pristupe sustavnoj nabavi periodike. One biblioteke koje to nisu učinile, morat će u 1988. godini provesti reviziju knjižnog fonda.

Tea Grujić

ZAVIČAJ I ZAVIČAJNA ZBIRKA

Naučna biblioteka u Puli je početkom ove godine odlučila da temeljito poradi na prikupljanju, nabavi, zaštiti i obradi građe zavičajnog karaktera, za što je odredila jednog bibliotekara. Nešto bolja kadrovska ekipiranost to je omogućila.

Vrlo bogat fundus zavičajne zbirke, koji ima oko 11.000 svezaka knjiga, 270 naslova časopisa s oko 12.000 bibliografskih jedinica, 384 naslova s oko 211.000 bibliografskih jedinica - traži i zapošljavanje većeg broja ljudi, s obzirom da je Zbirka sama po sebi biblioteka unutar biblioteke. Znamo da jedan bibliotekar neće moći stvarati čuda, s obzirom na neprimjeren način obrade za današnje potrebe i način davanja informacija, ali sretni smo da smo konačno uspjeli izdvojiti i tog jednog bibliotekara. Upravo je zato potrebno da svi bibliotekari s ovog našeg istarskog područja postanu suradnici Naučne biblioteke u Puli, te da svatko u svojoj sredini, odnosno općini, radi na prikupljanju zavičajne građe u interesu svoje biblioteke, isto tako i matične biblioteke u Puli.

Ovaj izvanredno bogat fundus koji je Naučna biblioteka naslijedila i koji je iz godine u godinu nadopunjavala novom građom, kulturno je naslijeđe triju država: Austro-Ugarske, Italije i Jugoslavije. Stoga odražava prošlost kroz svu tiskanu i na drugi način umnoženu građu koju zajednički čuvamo u prostorima Naučne biblioteke u Puli.

Ova grada ima neprocjenjivu vrijednost, jer nam otkriva razinu kulturne razvijenosti našeg zavičaja, nekada i danas, pruža osnovu za znanstvena istraživanja i izučavanja na različitim područjima ljudske djelatnosti. To je autentična grada za povijest razvoja materijalne i duhovne kulture ovoga kraja i ovog naroda. Sadržajno, zbirka obuhvaća cio život ovog lokaliteta: njegovu povijest, topografiju, prirodu, socijalno stanje, ekonomsku i političku strukturu, umjetničko stvaralaštvo, znamenite građane, tradiciju, običaje i mnoge druge sadržaje.

Upravo zbog svih tih specifičnosti, ona ima obilježje i spomenika kulture. Starina ove grade (15-20. st.), tisak, uvez i sadržaj očito to govore. Zato svi imamo veliku obavezu, spram bivših i budućih generacija, da taj fundus sačuvamo i bogatimo iz dana u dan.

Marija Petener-Lorencin

V I J E S T I

KNJIŽNICA - SASTAVNI DIO TURISTIČKE PONUDE

Prigodom dodjeljivanja nagrade "Pavao Markovac" Općinskoj knjižnici i čitaonici Pula

Jedna od nagrada "P.Markovac", što je svake godine za uspjehe u promicanju knjige među radnicima dodjeljuje Vijeće Saveza sindikata Hrvatske, ove je godine dospjela u Istru. Treća nagrada dodijeljena je Općinskoj knjižnici i čitaonici Pula. To nije slučajno. Općinska knjižnica i čitaonica Pula, s knjižnim fondom od 65 tisuća knjiga i preko 7 tisuća članova, postiže u zadnje vrijeme zapažene rezultate.

U ovoj ustanovi, u kojoj su marginalizirani gotovo svi problemi prethodnih godina, s uspjehom djeluje Središnja knjižnica s dječjim odjelom, područne knjižnice na Verudi i u Vodnjanu te Bibliobus. Knjižnica se uz svoju redovnu djelatnost sve snažnije potvrđuje kao animator kulturnih aktivnosti: organizacije predavanja, izložbi, promocijâ... Značajan je i njen doprinos u osnivanju turističkih knjižnica i tako promicanju knjige kao sastavnog dijela turističke ponude.

PISANA RIJEČ NIJE JEDINI MEDIJ

Savjetovanje o obradi neknjižne građe

U nastojanju da potakne ulazak novih medija u naše knjižnice, a time i preobražajne procese u njima, DBI je još pred nekoliko godina planiralo održavanje savjetovanja o obradbi NBM građe. To je ostvareno tek 17. svibnja o. g. Tog je dana, u organizaciji našeg Društva i Matične službe Naučne biblioteke Pula, o obradbi nekonvencionalnih publikacija bibliotekarima Istre govorila Veronika Čelić iz Razvojne službe NSB Zagreb. Kako je profesorica Čelić i jedna od autorica Uputa za klasificiranje, signiranje i katalogiziranje neknjižne građe, što ih je nedavno verificirao i Savjet za biblioteke SR Hrvatske, knjižničari Istre su i u njenu izlaganju i u kasnijoj razmjeni iskustava bili u prilici upoznati sva suvremena dostignuća u ovom dijelu svog stručnog posla.

ZAGREB - DOMAĆIN SVJETSKOG SKUPA ŠKOLSKIH BIBLIOTEKARA

Zagreb će 1990. g. biti domaćin svjetskog skupa školskih bibliotekara. U glavnom gradu naše Republike održat će se 19. skupština IASL-a, Međunarodnog društva školskih knjižničara. U okviru priprema za taj susret, na nekoliko skupova bibliotekara u nas govorio je predsjednik IASL-a, International Association of School Librarianship - prof. Michael Cooke. Na XII. skupštini SDBJ u Bledu gosp. Cooke, koji je inače profesor školskih bibliotekarstava Wales Collegea iz Aberystwitha u Engleskoj, održao je "okrugli stol" na kome se govorilo o razvojnim programima u školskom knjižničarstvu i o profesionalizaciji rada školskih bibliotekara.

KOMISIJA ZA BIBLIOTEČNU DJELATNOST

Prvi organizirani susret rovinjskih bibliotekara

U Rovinju je 1. ožujka 1988. održana 1. sjednica Komisije za bibliotečnu djelatnost pri tamošnjem SIZ-u za kulturu. Osnovni zaključci toga skupa bili su:

- 1) da se poradi na okupljanju knjižničara i bibliotekara svih knjižnica na području rovinjske općine, u svrhu stalne suradnje i redovitih susreta;

- 2) da se ulože svi naponi kako bi se, konačno, kadrovski ekipirala i prostorno riješila Gradska knjižnica "Matija Vlačić-Ilirik", te da se što prije osposobi za ulogu matične knjižnice na ovom području;
- 3) utjecati na intenziviranje obradbe građe i funkcionalno osposobiti Stankovićevu ostavštinu, fond u Franjevačkom samostanu te obilježiti postojanje ilegalne knjižnice KP Italije u Rovinju.

STRUČNI SASTANAK ŠKOLSKIH KNJIŽNIČARA ISTRE

Naučna biblioteka Pula, 23. prosinca 1987.

Matična služba Naučne biblioteke i Društvo bibliotekara Istre organizirali su zajednički sastanak Aktiva za bibliotekare osnovnih škola i Sekcije za školske knjižnice. Pozivu se odazvalo dvadesetak bibliotekara, što je manje od četvrtine broja školskih knjižničara Istre.

O problemu veze nastave i školske biblioteke, svoja su iskustva iznijele bibliotekarke pulskih osnovnih škola: Mladena Antonijević, Marija Lukić, Lina Pliško i Olivera Radović.

K r a t k e   o b a v i j e s t i

xxx

Društvo bibliotekara Istre i Razvojna/matična služba Naučne biblioteke organizirali su 29. ožujka za sve bibliotekare Istre predavanje "Planiranje i prikupljanje podataka u biblioteci. Predavanje su održale Đurđa Mesić iz NSB i Ivanka Purić iz Republičkog zavoda za statistiku.

xxx

U toku godine organizirat će se još predavanja na koja će biti pozvani svi bibliotekari Istre. Okupljanje bibliotekara i knjižničara putem seminara i predavanja prilika je za veće zbližavanje, upoznavanje i razmjenu iskustva.

xxx

Na Predsjedništvu DBI-a, 29. ožujka 1988. god. dogovoreno je povećanje članarine sa dosadašnjih 1.000 din. na 1.500, od čega bi našem Društvu nakon podmirenja obveza prema HBD-u ostalo 1.000 din. po članu.

xxx

Obavještavamo članove koji još nisu dobili člansku iskaznicu da je mogu podići kod tajnika Društva.

O s o b n e   v i j e s t i

TEA GRUJIĆ

Po odlasku mr. Eti Kalčić na novu dužnost u Nacionalnu i sveučilišnu knjižnicu Zagreb, od 1. siječnja 1988. g. na upražnjeno mjesto voditeljice Razvojne službe raspoređena je Tea Grujić.

Rođena Puljanka, Tea je nakon osnovne i srednje škole u rodnom gradu, nastavila školovanje studijem komparativne književnosti i etnologije na Filozofskom fakultetu u Zagrebu, gdje upisuje i dodiplomski studij iz bibliotekarstva. Oba je studija s uspjehom dogotovila 1985, odnosno 1986. godine.

U Naučnoj biblioteci u Puli zaposlena je od 1. kolovoza 1987. godine.

Kao voditeljicu razvojne službe prof. Grujić resi ljubav prema svom bibliotekarskom pozivu, a kao članicu Društva bibliotekara Istre istančan smisao za suradnju.

Stručni prilog

KORIŠTENJE INFORMACIJSKE BAZE NB

Naučiti kako koristiti informacijsku bazu NB, može se na više načina - pojedinačno ili u grupi, uz stručno vodstvo, putem seminara ili ovim tečajem, odgovarajući na postavljena pitanja.

Tekst predstavlja uvodni, općeobrazovni tečaj za snalaženje u biblioteci i pronalaženje informacija o raznim vrstama grade. Raden je prema iskustvu Nacionalne i sveučilišne biblioteke Zagreb (IB, BDI), s uputama, College Library University of California.

Namijenjen je svim korisnicima IB NB, sadašnjim i budućim, koji žele steći osnovna znanja o snalaženju u biblioteci i pronalaženju informacija, ili pak proširiti postojeća.

Tečaj je postavljen tako da obuhvaća sve vrste grade NB i pruža mogućnost upoznavanja svih radnih instrumenata: kataloga, kartoteka, bibliografija i dr.

Nakon pažljivog čitanja prvog dijela teksta, te tiskanih UPUTA ZA KORISNIKE NB, prijedite na vježbe. Uz svako pitanje u vježbi navedeno je nekoliko mogućih odgovora. Provjerite na izvoru i odlučite se za jedan koji smatrate ispravnim, te predložite rezultat bibliotekaru-informatoru.

Ušavši u zgradu NB dolazite na prvi kat do prostorijske Informativne službe i kataloga. Referentna zbirka smještena je u slobodnom pristupu u sobi kataloga i čitaonici za profesore, a ostali fondovi su u zatvorenim spremištima te na depozitu.

Bibliotečni fond prikazan je putem abecednih, stručnih i predmetnih kataloga.

U abecednom su kataložni listići raspoređeni prema abecednom redu prezimena autora. Kada je autor anoniman ili je knjiga djelo više autora, listići su poredani u katalogu abecednim redom prve riječi naslova.

Ako kod korištenja kataloga postoje nejasnoće, pitajte stručnu osobu za informacijskim pultom.

Primjer:

I

681.3.01/.08:621.3.078/(075.8)

116.198

NOVAKOVIĆ, Branko

Regulacijski sistemi / Branko Novaković. - Zagreb : Fakultet strojarstva i brodogradnje, 1985. - IX, 422 str. : ilustr., graf. prikazi ; 24 cm

II

002.66+/021.63:26/:62(063)(082)

128.526

BANKE tehnoloških podataka : zbornik radova / /glavni urednik Zvonimir Radić/. - Zagreb : Savez inženjera i tehničara Hrvatske, 1984. - 271 str. : ilustr. ; 20 cm

vježba

1) PAVASOVIĆ Marina je autor, signatura je 128.988,

struka je 615.012:542.9/(035). Koji je naslov?

- a) Analitička geometrija
- b) Galenski pripravci
- c) Jugoslavenski kolači
- d) Ruski za svakoga

2) IVEZIĆ Jure je autor, signatura je 128.563/2, struka je 347.998.076.12(075.9). Koji je naslov?

- a) Kriza jugoslavenskog dinara
- b) Bosanskohercegovačka proza
- c) Zaštita samoupravljanja i društvene svojine
- d) Ideologija i društvena stvarnost

Stručni katalozi, kao i smještaj knjiga na policama u slobodnom pristupu, rade se na osnovi klasifikacijskih sistema. Postoje dvije vrste: univerzalni i specijalni sistemi.

Univerzalne klasifikacije pokrivaju sva područja ljudskog znanja, a specijalne - jedno ili nekoliko stručnih područja. Danas u svijetu postoji niz klasifikacija. Jedna od najpoznatijih općih klasifikacija je UNIVERZALNA DECIMALNA KLASIFIKACIJA (UDK).

Stručni katalog NB izrađen je na osnovi UDK, radi toga jer je razradenost UDK klasifikacije za opća područja koja pokriva fond i djelatnost NB dovoljno detaljna (u srednjim tablicama UDK) da može zadovoljiti naše potrebe, a UDK je ujedno najrasprostranjenija klasifikacija u našoj zemlji, pa se pretpostavlja da taj sustav poznaje veći dio naših korisnika.

U glavnoj shemi UDK, koja je smještena uz kataloške kutije, istaknuta je hijerarhičnost ove klasifikacije; jednako i na medašima stručnog kataloga, što pomaže u snalaženju i pronalaženju željene publikacije.

OPĆA SHEMA UDK:

0 OPĆENITO

- 00 Prolegomena. Opće osnove nauke i kulture
- 01 Bibliografija. Katalozi. Popis knjiga
- 02 Bibliotekarstvo
- 03 Opće enciklopedije, leksikoni, priručnici
- 04 Djela s prilogima s različitih područja
- 05 Periodična izdanja općeg sadržaja
- 06 Korporacije. Društva. Kongresi. Muzeji. Izložbe. Poduzeća
- 07 Novine. Novinstvo. Novinarstvo
- 08 Poligrafije. Sabrana djela
- 09 Rukopisi. Rijetke i značajne knjige

1 FILOZOFIJA

- 11 Metafizika
- 13 Filozofija duha. Metafizika duhovnog života
- 14 Filozofski sistemi. Metafizičko-ontološka stanovišta
- 159.9 Psihologija
- 16 Logika. Teorija spoznaje. Logička metodologija
- 17 Etika. Moral. Praktična-filozofija. Životna mudrost
- 18 Estetika
- 19 Povijest filozofije

2 RELIGIJA

- 21 Prirodna teologija
- 22/28 Kršćanske vjere
- 29 Nekršćanske vjere. Mitologije

3 DRUŠTVENE ZNANOSTI

- 30 Sociologija. Sociografija
- 31 Statistika
- 32 Politika. Nauka o državi
- 33 Politička ekonomija. Privreda
- 34 Pravo. Pravna znanost. Zakonodavstvo
- 35 Javna uprava. Upravno pravo. Vojna vještina. Vojna nauka

- 36 Socijalna pomoć. Socijalni pokreti. Osiguranje
- 37 Odgoj. Obrazovanje. Nastava. Provođenje
slobodnog vremena
- 38 Trgovina. Saobraćaj. Pošta. Telekomunikacije
- 39 Etnologija. Etnografija. Folklor. Narodni obi-
čaji

5 MATEMATIKA, PRIRODNE ZNANOSTI

- 51 Matematika
- 52 Astronomija. Geodezija
- 53 Fizika
- 54 Kemija. Kristalografija. Mineralogija
- 55 Geologija. Meteorologija
- 56 Paleontologija. Fosili
- 57 Biološke znanosti
- 58 Botanika
- 59 Zoologija

6 PRIMIJENJENE ZNANOSTI, MEDICINA TEHNIKA

- 60 Zajednički problemi primijenjenih znanosti
- 61 Medicina. Higijena. Farmacija. Veterina
- 62 Inženjerske znanosti. Tehnika
- 63 Poljoprivreda. Šumarstvo. Stočarstvo. Lov.
Ribolov
- 64 Domaćinstvo
- 65 Upravljanje i organizacija industrije, trgo-
vine i saobraćaja. Tiskarstvo. Nakladništvo
- 66 Kemijska i srodne industrije
- 67/68 Razne industrije i obrti. Mehanička tehnologija
- 69 Građevinski radovi

7 UMJETNOST, ARHITEKTURA, FOTOGRAFIJA, MUZIKA, RAZONODA, SPORT

- 71 Uređivanje prostora. Regionalno planiranje.
Urbanizam
- 72 Arhitektura
- 73 Kiparstvo i srodne umjetnosti
- 74 Crtanje. Umjetni obrt
- 75 Slikarstvo
- 76 Grafičke umjetnosti
- 77 Fotografija
- 78 Muzika
- 79 Zabava. Razonoda. Igre. Sport

8 JEZICI, NAUKA O JEZIKU, KNJIŽEVNOST, NAUKA O KNJIŽEVNOSTI

- 80 Lingvistika. Filologija
- 82/89 Lijepa književnost. Nauka o književnosti
- 820 Engleska književnost
- 83 Germanske književnosti
- 84 Romanske književnosti
- 87 Klasične književnosti

- 88 Slavenske i baltičke književnosti
- 89 Istočne, afričke i druge književnosti
- 9 GEOGRAFIJA, BIOGRAFIJA, POVIJEST
- 91 Geografija. Istraživanje Zemlje i pojedinih zemalja. Putovanja. Putopisi
- 92 Biografije
- 93/99 Povijest

Svaka publikacija, nakon analiziranja njenog sadržaja, dobiva pripadajuću UDK oznaku te se prema redoslijedu te oznake listići ubacuju u stručni katalog. Ukoliko dokument obrađuje nekoliko disciplina, dobiva složenu UDK oznaku koja se sastoji od toliko UDK oznaka koliko različitih stručnih područja pokriva njen sadržaj.

vježba

- 1) Koja je stručna UDK oznaka za knjige iz područja CARINSKI SISTEMI?
  - a) 621.438
  - b) 940.532
  - c) 531.231
  - d) 339.543
- 2) Koja je stručna UDK oznaka za publikacije iz područja METALURŠKE PEĆI?
  - a) 003.349
  - b) 669.041
  - c) 348.147
  - d) 712.256
- 3) Pogledaj struku knjiga na str. 3 (Novaković i Banke podataka).
U koja stručna područja ove ulaze?

I

- a) farmakologija
- b) automatska regulacija
- c) kazneno pravo
- d) fotografija

II

- a) matematička analiza
- b) navigacija

- c) kozmetička industrija
- d) dokumentacija

Referentna zbirka NB sastoji se od enciklopedija, leksikona, rječnika, priručnika, kataloga, bibliografija, vodiča i adresara. Poseban katalog zbirke ne postoji, već su sve publikacije prikazane u abecednom i stručnom katalogu NB.

Najznačajnije enciklopedije u NB:

- 1) Encyclopedia Britannica
- 2) Enciclopedia Italiana, Treccani

Najznačajniji rječnici u NB:

- 1) Rječnik hrvatskog ili srpskog jezika, D. Daničić
- 2) The Oxford English Dictionary

Najznačajniji leksikoni u NB:

- 1) Meyers Konversation Lexikon
- 2) Lexicon totius latinitatis

vježba

- 1) Pojam Demokrit obrađen je u BOLŠAJA SOVETSKAJA ENCIKLOPEDIJA u svesku
  - a) 34
  - b) 13
  - c) 7
  - d) 49
- 2) Kojim pojmom počinje SVEZAK 5. ENCICLOPEDIA DELLO SPETTACOLO?
  - a) Cina
  - b) Butler
  - c) Regista
  - d) Fancelli
- 3) Pojam KRITIKA obrađen je u LEKSIKONU FILOZOFA na stranici?
  - a) 393
  - b) 461
  - c) 219
  - d) 117

Predmetni katalog predočuje dio bibliotečnog fonda organiziranim abecednim redom ključnih riječi iz tekstova koji su bili podvrgnuti analizi. Odgovara na pitanje - o kojoj posebnoj temi NB posjeduje građu.

vježba

- 1) MASLINOVO ULJE - proizvodnja, je ključna riječ, 89.696/11 je signatura knjige. Koji je naslov publikacije koja govori o dobivanju kvalitetnog maslinovog ulja?
  - a) Praktično maslinarstvo
  - b) Morfološki... sterilitet sorta masline
  - c) Agrotehnički praktikum za maslinu

- 2) DREGIĆ Vladimir, ime je autora članka u časopisu koji govori o MATOŠ A. G. - "Iglasto čeljade" (ključna riječ). Koji je naslov časopisa?
  - a) Revija (Osijek)
  - b) Venac
  - c) Republika

- 3) IVETAC Just, ime je autora članka u novinama koje govore o TRGETU (Istra) (ključna riječ). Koji je naslov novina?
  - a) La Voce del popolo
  - b) L'Arena di Pola
  - c) Glas Istre

Bibliografije su popisi dokumenata klasificirani na različite načine. Služe naknadnom pronalaženju podataka o tiskanim stvarima. U NB postoje: Bibliografija Jugoslavije za knjige, brošure i muzikalije; B. J. za serijske publikacije; Bibliografija članaka u serijskim publikacijama; retrospektivna bibliografija Jugoslavije 1945-67; bibliografija rasprava i članaka od početka pismenosti do 1945. g. te razne specijalne bibliografije - npr. za medicinsku periodiku, za civilnu zaštitu, časopisa "Naše teme", časopisa "Istra".

U bibliografijama su reference označene brojem u nizu i strukom, a za lakše snalaženje postoje registri autora i struka.

vježba

- 1) Pogledajte BIBLIOGRAFIJU RASPRAVA I ČLANAKA (do 1945.), sv. 13. Članak Dačić Živojina označen je brojem:
  - a) 9017
  - b) 11092
  - c) 26514

- 2) Pogledajte JUGOSLAVENSKU RETROSPEKTIVNU BIBLIOGRAFSKU GRAĐU 1945-67, Sv.XIV. Koliko stranica sadrži tekst označen brojem 24527
- a) 64
  - b) 38
  - c) 171
- 3) Pogledajte KEGLEVIĆ: BIBLIOGRAFIJA, RASPRAVE I ČLANCI O ISTRI... 1945-70. Navedite tko je autor teksta označenog brojem 3773?
- a) Despot Miroslava
  - b) Britvec Branko
  - c) Priča Milan
- 4) Pronađite 3 časopisa iz struke TEKSTILNA INDUSTRIJA u registru KATALOGA STRANIH SERIJSKIH PUBLIKACIJA U BIBLIOTEKAMA JUGOSLAVIJE
- a)
  - b)
  - c)
- 5) Pronađite 3 članka u BIBLIOGRAFIJI JUGOSLAVIJE ZA ČLANKE U PERIODIČNIM PUBLIKACIJAMA, iz struke TRGOVINSKO PRAVO (SERIJA A).
- a)
  - b)
  - c)
- 6) Pronađite 3 članka u BIBLIOGRAFIJI JUGOSLAVIJE ZA ČLANKE U PERIODIČNIM PUBLIKACIJAMA, iz struke REUMATIZAM (SERIJA B).
- a)
  - b)
  - c)

Došli ste do kraja tečaja kako koristiti Informacijsku bazu NB, do početka vašeg, nadamo se, uspješnog snalaženja u pronalaženju materijala iz raznih područja ljudskog znanja u biblioteci bilo kojeg tipa.

Vjerujemo da ćete stečeno znanje moći usavršavati i dopunjavati (npr. na kolegiju Metode i tehnike znanstvenog rada), te vam želimo da napredujete.

D o d a t a k I

PROGRAM RADA DBI ZA 1988. GODINU

Na sjednici održanoj 9. rujna 1987. Predsjedništvo Društva bibliotekara Istre donijelo je sljedeći program rada i njegova sufinanciranja za 1988. godinu.

PROGRAMSKA ORIJENTACIJA

DBI je strukovno udruženje bibliotečnih radnika s čitava područja istarskog poluotoka. Jedno je od najstarijih regionalnih bibliotekarskih društava u kraju s izrazito bogatom bibliotečnom tradicijom. Više od 30 godina vodi sustavnu brigu o izgradnji mreže knjižnica, podizanju bibliotečnih kadrova i unapređenju bibliotečnih djelatnosti uopće. Okuplja gotovo sve knjižničare školskih, narodnih, znanstvenih, specijalnih knjižnica, odnosno knjižnica u radnim organizacijama.

Već više godina Društvo izdaje svoj časopis "Vijesti DBI" koji prati život knjižnica našeg kraja, donosi priloge bitne za primjenu najsuvremenijih dostignuća bibliotečnih znanosti, vijesti o životu biblioteka, članke o prošlosti knjižnica... Ono povezuje sve bibliotekarske radnike Istre, informira ih i potiče na znanstveni rad.

Članovi DBI-a uključeni su u rad Hrvatskog bibliotekarskog društva, u istraživačku djelatnost njegovih sekcija i komisija, aktivni su sudionici u svim zbivanjima bitnim za život biblioteka, pa je njihov rad zapažen i visoko ocjenjivan.

Danas je briga za blagovremenu selekciju i diseminaciju podataka, prije svega onih znanstvenih, tehničkih i tehnoloških, prvorazredni zadatak izgrađenih informacijskih sustava u svim iole razvijenijim zemljama u svijetu. O osposobljenosti društva da blagovremeno dode do potrebnih informacija, nasušnih za poslove planiranja, odlučivanja i rukovođenja, nerijetko zavisi cjelokupan njegov razvitak. Zbog toga se u zadnje vrijeme ulažu ogromni naponi u izgradnju informacijskih sistema, koji jedini omogućuju djelotvoran dotok neophodnih podataka.

Kako je informacijska djelatnost samo osuvremenjeni dio djelatnosti koja se odvija u knjižnici, preobrazba klasične knjižnice u bibliotečno-informacijski centar, unošenje u biblioteku nekonvencionalnih publikacija i informacijske tehnologije, te njeno povezivanje u informacijski sistem, imperativ je vremena u kome živimo.

Svojom stručnim radom Društvo bibliotekara želi i u Istri snažno afirmirati te suvremene koncepcije o razvitku bibliotekarstva, a i svoj program rada za 1988. godinu gotovo je u cijelosti podredilo tom zadatku.

PROGRAMSKI SADRŽAJI

1. Stjecanje bibliotekarskih zvanja:

- pripremanje kandidata za polaganje stručnih ispita;
- dobava stručne literature, konzultacije, predavanja odabranih tema,

2. Stručno usavršavanje:

- seminari, predavanja, tečajevi;
- poticanje drugih oblika permanentnog obrazovanja i samoobrazovanja.

3. Izgradnja bibliotečno-informacijskog sustava:

- nekonvencionalne publikacije i informacijska tehnologija;
- preobrazba knjižnica.

4. Istraživačka djelatnost:

- proganjanje, zabranjene, ilegalne knjige, časopisi, knjižnice u prošlosti Istre;
- povijest knjižnica Istre.

5. Tematska izložba.

6. Časopis "Vijesti DBI"

7. Redovna djelatnost:

- sudjelovanje u radu HBD-a, njegovim stručnim tijelima, sekcijama i komisijama;
- nastaviti suradnju s Društvom bibliotekara Rijeke i ostalim regionalnim društvima;
- sudjelovanje predstavnika DBI-a u stručnom dijelu manifestacije "Mjesec knjige 1988" u Malom Lošinj;
- sudjelovanje u drugim oblicima stručnog djelovanja i usavršavanja;
- putni, poštanski i drugi režijski troškovi.

FINANCIRANJE PROGRAMA ZA 1988. GODINU

a) redovna djelatnost

1. Za redovnu djelatnost Društva bibliotekara Istre treba osigurati sredstva za:

- sudjelovanje naših predstavnika na skupovima bibliotekara što ih organiziraju Nacionalna i sveučilišna knjižnica u Zagrebu, HBD, Prosvjetni sabor SR Hrvatske (Mjesec knjige), regionalna društva bibliotekara 255 000
- održavanje sjednica Predsjedništva Društva bibliotekara Istre (putni troškovi sudionika izvan Pule)..... 60 000
- kancelarijski pribor, poštanske i druge režijske troškove 60 000
- ukupno za redovnu djelatnost 375 000

b) Seminari, savjetovanja

1. Transformacija knjižnica u bibliotečno informacijske centre:

- preobražajni procesi, elektroničke publikacije, informacijska mikroprocesna tehnika i tehnologija;
- stanje, problemi, dokle smo došli;
- potrebni kadrovi;
- troškovi održavanja seminara 72 000

2. Statistika u bibliotekarstvu:

- evidencija korisnika, frekvencija posudbi;
- troškovi održavanja seminara 95 000

3. Inventariziranje, popis, revizija i otpis knjižne grade:

- Centralni katalog Istre;
- centralizirana obrada knjižne grade (CIP);
- troškovi održavanja seminara 60 000

c) Izdavanje časopisa

1. Izdati dva broja "Vijesti DBI":

- papir, umnožavanje, distribucija 400 000

d) Izložbe

1. Organizirati jednu tematsku izložbu	
- troškovi dopreme izložaka	25 000

Rekapitulacija programa financiranja Društva bibliotekara Istre
za 1988. godinu

a) redovnu djelatnost	375 000
b) seminari, savjetovanja	227 000
c) izdavanje časopisa	400 000
d) izložbe	25 000

1.027.000

Ukupno:

Obrazloženje:

Predsjedništvo DBI-a smatra da bi u ovom sufinanciranju općina Pula trebala najviše izdvajati s obzirom na najbrojnije članstvo i najveće potrebe, a ostale općine prema razvijenosti. Stoga predlažemo sljedeći model (iznose) financiranja:

PULA	a) SIZ kulture općine Pula sudjeluje u sufinanciranju sa	180 000
	b) SIZ odgoja i osnovnog obrazovanja	50 000
	c) Zajednica usmjerenog obrazovanja	50 000
	U k u p n o	280 000

ROVINJ	a) SIZ kulture	80 000
	b) SIZ odgoja i osnovnog obrazovanja	27 000
	c) Zajednica usmjerenog obrazovanja	27 000
	U k u p n o	134 000

POREČ	a) SIZ kulture	80 000
	b) SIZ odgoja i osnovnog obrazovanja	27 000
	c) Zajednica usmjerenog obrazovanja	27 000
	U k u p n o	134 000

PAZIN	a) SIZ kulture	80 000
	b) SIZ odgoja i osnovnog obrazovanja	27 000
	c) Zajednica usmjerenog obrazovanja	27 000
	U k u p n o	134 000
LABIN	a) SIZ kulture	60 000
	b) SIZ odgoja i osnovnog obrazovanja	27 000
	c) Zajednica usmjerenog obrazovanja	27 000
	U k u p n o	114 000
BUZET	a) SIZ kulture	60 000
	b) SIZ odgoja i osnovnog obrazovanja	27 000
	c) Zajednica usmjerenog obrazovanja	27 000
	U k u p n o	114 000
BUJE	a) SIZ kulture	60 000
	b) SIZ odgoja i osnovnog obrazovanja	27 000
	c) Zajednica usmjerenog obrazovanja	27 000
	U k u p n o	114 000

D o d a t a k II

POPIS ČLANOVA DRUŠTVA BIBLIOTEKARA ISTRE ZA 1987. godinu:

1. Acquavita Vlada (Buje)
2. Antonijević Mladena (Pula)
3. Antolović Elvia (Rovinj)
4. Biletić Boris (Rovinj)
5. Bilčić Vladimir (Pula)
6. Blašković Ema (Pula)
7. Buzković Vladimira (Pula)
8. Carević Zdenka (Labin)
9. Cergna Dragica (Pula)
10. Cerin Branka (Rovinj)
11. Crljerko Branimir (Rovinj)
12. Čakić Marija (Pula)
13. Defrančeski Nevenka (Pula)
14. Derenčin Ankica (Poreč)
15. Dobrić Bruno (Pula)
16. Dukovski Darko (Pula)
17. Ferrara Mariša (Rovinj)
18. Frančić Damjana (Pula)
19. Glavičić Nevla (Labin)
20. Gregurinčić Marija (Poreč-Višnjak)
21. Groppuzo Loretta (Pula)
22. Grubić Hilda (Pula)
23. Grujić Tea (Pula)
24. Halaba Vahida (Poreč)
25. Hammer Mladenka (Pazin)
26. Hošnjak Marica (Pula)
27. Jašić Bosiljka (Pula)
28. Kolić Laudijana (Pula)
29. Kuhar Dina (Pula)
30. Kuzmanović Višnja (Pula)
31. Levak Duzjenka (Poreč)
32. Lukić Marija (Pula)
33. Lukin Roman (Pula)
34. Lukšić Ratko (Pula - Barban)

35. Marečić Margerita (Pazin)
36. Matković Adis (Buje)
37. Mirolović Nada (Poreč-Lovreč)
38. Mitrović Branka (Pula)
39. Moćan Nada (Pula)
40. Načinović Nela (Pula)
41. Nikolić Marinko (Pula)
42. Pavičić Biserka (Labin)
43. Pekica Marija (Pula-Vodnjan)
44. Percar Milena (Pula-Krnica)
45. Petener-Lorcncin Marija (Pula)
46. Pliško Lina (Pula)
47. Prodanović Mirjana (Pazin)
48. Radović Olivera (Pula)
49. Rigo Laura (Pazin)
50. Rupena Paula (Buzet)
51. Salamon Nera (Pula)
52. Sinković Zvezdana (Pazin)
53. Smolica-Dukić Marija (Pazin)
54. Stipanović Boro (Pula)
55. Strize Darija (Poreč)
56. Šaček Mirjana (Buzet)
57. Šćira Jelica (Labin)
58. Šperanda Jasminka (Pazin)
59. Tomić Marica (Pula, CIO "B.Semelić")
60. Triska Sanja (Rovinj)
61. Turković Zdenka (Poreč-Vrsar)
62. Unković Mirjana (Pula)
63. Vorano Tulio (Labin)
64. Vrekalo Marija (Pula)
65. Zilli Silvano (Rovinj)
66. Žanetić Nedjeljka (Buje)

P.S. Sredinom 1988. broj članova DBI povećan je na 75.

BUKVAR SLAVENSKIH PISMENI

ANTONIO Velenik

1781

Antoni Velenik

BUKVAR SLAVENSKIH PISMENI

1781

Antoni Velenik

1781

Antoni Velenik

Antoni Velenik

" BUKVAR SLAVENSKIH PISMENI " B.Jeronima, tiskan u Rimu 1781.g.

Naslovna i prva stranica glagoljske početnice, jedine knjige pisane glagoljicom koja se čuva u zavičajnoj zbirci Muzeja u Rovin. Publikacija je pohranjena u " Stankovićani ", ali na njoj nije otisnut očekivani ex libris " Pietro Stancovich Canonico "; na naslovnoj stranici je samo zapis rukom: Antonio Velenik.